

A Győri Ítéltábla a dr. Czipri Zoltán ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Szabó Kálmán ügyvéd által képviselt **alperes** ellen házassági közös vagyon megosztása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék kelt P.20.446/2016/63. sorszámú részítélete ellen a felperes által 65. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részíteletét közbenső ítéletnek tekintve azt megváltoztatja, és megállapítja, hogy a peres felek közötti élettársi majd házassági életközösség 1997 decemberétől 2015. október 10. napjáig állt fenn.

Mellőzi a ... Kereskedelmi, Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaságban levő alperesi üzletrész tekintetében a házastársi közös vagyon megosztása iránti kereseti kérelmet elutasító rendelkezést.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A Székesfehérvári Törvényszék a fellebbezéssel támadott részíteletével a ... Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaságban lévő alperesi üzletrész tekintetében a házastársi közös vagyon megosztása iránti kereseti kérelmet elutasította.

A részíteletének tényállásában megállapította, hogy a peres felek 1994 tavaszán történt megismerkedésüket követően 1995 húsvétjától éltek közös háztartásban az alperes ... szám alatti albérletében, majd 1996 tavaszától a ... körút 27. szám alatti általuk felújított, bérelt lakásban.

A háztartás költségeit megosztották, a bérleti díjat és a rezsiköltséget az alperes fizette, míg az egyéb kiadásokat alkalmanként mindketten finanszírozták. A felperes megélhetését az általa üzemeltetett Levi's ruhabolt biztosította, amelyből kb. havi 100.000.-120.000,- Ft jövedelme származott. A felperes a korábbi házasságának felbontását (1995. július 13.) követő vagyonmegosztás után az üzlet árukészletét meghaladóan egyéb megtakarítással nem rendelkezett. Az alperes az 1990-es évek elejétől taxiként dolgozott. Emellett kezdetben illegálisan, majd ... egyéni vállalkozó csendestársaként pénzváltással foglalkozott, amelyből az átlagot meghaladó, jelentős mértékű, de pontosan meg nem határozható készpénzvagyona származott.

Az alperes 1996. január 1-jén kötött szerződéssel üzletrészt vásárolt a ... és üzlettársai által alapított ... Kft.-ben, és 250.000,- Ft-ért a társaság üzletrésznének 25%-át megszerezte, míg a 75% üzletrész tulajdonosa ... maradt.

1996. augusztus 10-én a társasági szerződést akként módosították, hogy a törzstőkét 10.000.000,- Ft-ra emelték fel, egyúttal az alperes ... mellett a társaság 50%-ának tulajdonosa lett.

A peres felek az 1997 karácsonyán történt eljegyzésüket követően 1998. augusztus 18-án kötöttek házasságot.

A felperes házastársi közös vagyon megosztására irányuló kereseti kérelmet terjesztett elő, amelyben - számos egyéb vagyonelem mellett - a ... Kft.-nek az alperes tulajdonában lévő 50%-os üzletrészenek a megosztását kérte oly módon, hogy a bíróság az üzletrészben fennálló felperesi tulajdoni hányadot 375.000.000,- Ft megváltási ár ellenében adja az alperes tulajdonába.

Ebben a körben a jogvita elbírálására irányadó a Polgári Perrendtartásról szóló 1952.évi III. tv (rPp.) 386/H.§-a alapján részítelek meghozatalát kérte.

A felperes állította, hogy az alperessel 1995. májustól kezdődően a házasságkötésükig élettársi kapcsolatban éltek, amely a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 4:34.§, 4:35.§ értelmében a házassági életközösséggel egységbe olvad, ezért ezen idő alatt megszerzett vagyontárgyak is a Ptk. 4:37.§ alapján a házastársi közös vagyomba tartoznak.

Arra hivatkozott, hogy a életközösségük kezdetétől közös háztartásban éltek, a bevételeik összekapcsolódtak oly módon, hogy a ruhaüzlet bevételeit az alperes felhasználta a pénzváltó tevékenységéhez, esetenként pedig az alpereshez befolyt jövedelemből egészítették ki a felperes árukészletét. 1996 januárjában közös döntésük alapján közösen szerzett bevételeikből vásárolták meg a ... Kft. üzletrészt, majd 1996 augusztusában további vétellel és tőkeemeléssel - az alperes nevében nyilvántartva, de közös elhatározásból és közös anyagi forrásból - a társaságon belül fele arányú tulajdont szereztek.

Az alperes a kereseti kérelmet teljes egészében vitatta, a részítelek meghozatalát nem ellenezte.

Állította, hogy a felperes 1997 karácsonyán, eljegyzésüket követően költözött az általa bérelt lakásba. Ezt megelőzően az üzleti döntéseit önállóan hozta meg, a felperessel nem gazdálkodtak együtt. A ... Kft.-ben az üzletrész 50%-át a korábbi évek pénzváltó tevékenységéből felhalmozódott különvagyonából szerezte meg.

Az elsőfokú bíróság a ... Kft. üzletrészt érintően a kereseti kérelmet részítelekkel és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (Ptk.) 4: 37.§ (1), (3) és (4) bekezdései, valamint 4: 38.§ (1) bekezdése alapján bírálta el.

Vizsgálta, hogy az üzletrész megszerzésekor a felek között az élettársi kapcsolat fennállt-e, majd ennek tükrében foglalt állást abban a kérdésben, hogy az alperes a vételt közös- vagy különvagyonni forrásokból finanszírozta-e.

Az elsőfokú bíróság - ..., ... és ... tanúvallomásai alapján - megállapította, hogy a peres felek között 1995 nyarától fennállt az élettársi kapcsolat. A tanúk igazolták, hogy a felek ekkortól együtt laktak, a felperes rendszeresen vásárolt, főzött mindkettőjük számára, a háztartási teendőket ellátta. A ruhabolt napi bevételeit alkalmanként az alperesnek adta át, aki időnként segített neki az árubeszerzésben.

Az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított az alperes - szavahihetőségét megkérdőjelező - azon nyilatkozatának, hogy állítása szerint csak 1997 tavaszától bérelte a ... körúti ingatlant, ahova a felperes csak az eljegyzést követően költözött, ezzel szemben a felperes fényképekkel igazolta, hogy már 1996. július 21-én, azaz a születésnapján a ... körúti ingatlanban élt.

A törvényszék a felperes 1997. augusztusi nőgyógyászati műtétjéből is az élettársi kapcsolat 1995 nyarától való fennálltára következtetett abból kiindulva, hogy azt a felek közös gyermekvállalási

szándéka motiválta, ami olyan jövőre kiható döntés, amely az élettársi kapcsolat korábbi kialakulására utal.

A ... Kft. üzletrészenek megvételével és annak fedezetével kapcsolatosan az alperes azt állította, hogy az saját döntése volt, amit a pénzváltással felhalmozott készpénzvagyonából fedezett.

A felperes az üzletrész megvásárlásával és működtetésével kapcsolatos körülményekről részletesen nyilatkozni nem tudott, összességében annyit állított, hogy támogatta az alperest ezen törekvésében. A jelentős üzleti döntést érintő tények ismeretének teljes hiánya azonban azt támasztja alá, hogy az üzletrész megvásárlása, a törzstőke emelés és a pénzváltási tevékenység legalizálása és kiterjesztése az alperes elhatározása és nem a felek közös üzleti célja volt.

A Központi Statisztikai Hivatal adatait, a felperes állításait, valamint a volt házastársának a ruhaüzlet jövedelmezőségével kapcsolatos tényelődásait összevetve az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy 1996 januárjáig illetve augusztusáig - az üzletrész megszerzéséig és a tőkeemelésig - a feleknek nem keletkezhetett az ennek finanszírozásához minimálisan szükséges 5.000.000,- Ft összegű közös megtakarítása.

Ezzel szemben az alperes üzleti partnerei, taxis kollégái és a pénzváltóban dolgozók (..., ..., ..., ..., tanú 1 és tanú 2) tanúvallomásaiból egyértelműen leszűrhető, hogy az alperes kezdetben taxisként, majd 1994. évtől kezdődően ... egyéni vállalkozó neve alatt kiterjedt körben pénzváltással foglalkozott. A tanúknak a peres felek akkori gazdálkodásáról és az alperes konkrét bevételeiről pontos ismeretei nem voltak, azonban az alperes által végzett tevékenység közismert rentabilitása, és a lebonyolított forgalom nagysága arra enged következtetni, hogy az üzletrészek megvételéhez szükséges különvagyonai eszközök az alperes rendelkezésére álltak. Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy ... vallomása szerint az általa 1994-ben gépkocsi vásárlásra adott 360.000,- Ft kölcsön ténye nem zárja ki azt, hogy az alperes a valutaváltáshoz szükséges forgatható készpénzzel, mint árukészlettel rendelkezzen.

Az elsőfokú bíróság kirekesztette a bizonyítékok sorából az alperes édesanyjának 2018. január 8-i - gépkocsi vásárlásra adott 400.000,- Ft- kölcsönre vonatkozó - nyilatkozatát figyelemmel arra, hogy az a közvetlenség elvét sérti. ... tanúvallomásait pedig azok - a törzstőke emelést és üzletrészvásárlás módját, fedezetét érintő - belső ellentmondásai miatt mellőzte.

A törvényszék kiemelte, hogy a felperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy egyes tanúk olyan taxitársaságnál dolgoznak, amelynek az alperes (cége) is tulajdonosa, mert önmagában ez a körülmény a nyilatkozataikat nem teszi elfogulttá figyelemmel arra, hogy vallomásuk az eljárás egyéb adataival összhangban áll.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok együttes értékelésével azt állapította meg, hogy a ... Kft. üzletrészenek megvásárlására az alperes különvagyonát képező pénzeszközök felhasználásával került sor, ezért az az alperes különvagyonát képezi, így a házastársi közös vagyon megosztására irányuló kereseti kérelmet e körben részítéletével elutasította.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú részítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy a ... Kft.-ben fennálló, az alperes nevén nyilvántartott üzletrész a házastársi közös vagyon része, és kérte az alperes kötelezését az üzletrész értéke 50%-ának felperes részére történő megfizetésére.

A másodlagos kérelme a Pp. 252.§ (2) illetve (3) bekezdései alapján a részítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új határozat hozatalára utasítására irányult.

A felperes egyetértett az elsőfokú részítélet indokolásával az élettársi kapcsolat fennállta és időtartama tekintetében.

Hangsúlyozta, hogy az együttélésük tartama alatt, (2015. májustól) a vállalkozásaikból származó pénzeszegekkel közösen gazdálkodtak, az általa üzemeltetett ruhabolt bevételeit többször használták a pénzváltási tevékenység finanszírozására, az alperes bevétele pedig az ő árukészletének bővítésére is szolgált, tehát a vállalkozásaik haszna a közös tevékenységük eredménye volt. Eközben egy lakásban éltek, a közös háztartás költségeit együttesen viselték, a háztartási munkákat túlnyomórészt ő végezte.

A felperes kiemelte, hogy a ... Kft. üzletrészána megvásárlása nem az alperes önálló elhatározása, hanem közös döntésük volt, támogatta az alperest az üzleti terveiben.

A felperes következetesen vitatta, hogy az alperesnek az övét jelentősen meghaladó különvagyoni megtakarítása volt, erre vonatkozóan okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre, az alperes által hivatkozott pénzmozgások, összegek nem dokumentáltak. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság e körben a tényállás feltárási kötelezettségének nem tett megfelelő módon eleget.

A felperes rámutatott a törvényszék érvelésének azon ellentmondására, miszerint a feleknek együttesen nem volt pénze az üzletrész megvásárlására, ezzel szemben az alperesnek egyedül elegendő megtakarítása állt ehhez rendelkezésre. Elismerte, hogy az alperes bevétele elérte az ő 120.000,- Ft/hó összegű jövedelmét, és feltételezve a felek vállalkozásainak jövedelmezőbbé válását, illetve az ő több milliós árukészletét állította, hogy a közös vagyonuk is fedezetül szolgálhatott az üzletrészek vásárlásához és a tőkeemeléshez.

A Ptk. 4: 34.§, 35.§, 37.§ alapján a 4: 40.§-ában felállított közös vagyonhoz tartozás vélelmével szemben az alperesnek kellett volna igazolnia, hogy az üzletrészek megvásárlására különvagyonából került sor. Az alperes azonban a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, így az elsőfokú bíróság egy „fordított vélelem” alapján hozta meg döntését.

A felperes e körben támadta a bizonyítékok értékelését is.

Az alperes kollégái a tanúvallomásaikban sem a felek gazdálkodásáról, sem az általuk hivatkozott összegek származásáról, sem az alperes különvagyonáról konkrét információval nem rendelkeztek, ennek ellenére a bíróság közvetett bizonyítékként ezekre alapította azon álláspontját, hogy az alperes különvagyoni megtakarításokkal rendelkezett, amelyek az üzletrészek megvásárlásának fedezetül szolgálhattak.

Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy az alperes 1991-ben az édesanyjától, 1994-ben pedig ...tól kapott több százezer Ft kölcsönt autóvásárlásra, amelyből az a következtetés vonható le, hogy 1994-ben nem rendelkezhetett jelentős megtakarítással.

Rámutatott, hogy az alperes szavahihetősége megdőlt, valótlant állított - egyebek mellett - az életközösség kezdetéről, mivel azt 1997. év végére tette, ezzel szemben fényképfelvételekkel igazolta, hogy ekkor már együtt éltek.

Az alperesnek a törzstőke emelés okára, körülményeire vonatkozó előadását kétségessé teszi, hogy a ... Kft. által vásárolt ingatlanok 7.000.000.- Ft vételár részletének kifizetésére 1996. július 30-ig sor került, ezért annak fedezete csak a cég saját vagyona lehetett, ez okból az ingatlanok megszerzése nem szolgálhatott a törzstőke emelés indokául.

A felperes a fellebbezésben eljárási anomáliákra is hivatkozott. Sérelmezte, hogy az alperes képviselőjében két ügyvéd is eljár, illetve az alperesek a bizonyítékok előterjesztésével késedelmeskedtek.

Az alperes az ellenkérelmében a részítélet helybenhagyását indítványozta, egyben csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amely az ítélet indokolásának részbeni megváltoztatására irányult abban a körben, hogy az élettársi kapcsolatuk nem 1995 nyarától, hanem 1997 decemberétől állt fenn.

Ezt megelőzően közöttük csak érzelmi és nemi kapcsolat volt, de a közös háztartás illetve a gazdasági közösség fennállta hiányában élettársi kapcsolat nem alakult ki.

Az e körben meghallgatott tanúk (... , ... , ... , ... , ...) egyikének sem volt tényyszerű ismerete a gazdálkodásukról, egymás közti vagyoni viszonyaikról, a jövedelmükről.

Az 1997. augusztusi műtetre a felperes egészségének helyreállítása és nem a gyermekvállalás célzata miatt került sor, abból nem vonható le következtetés az élettársi kapcsolat két évvel korábbi kezdetére.

Az alperes az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatok elemzésével mutatott rá arra, hogy a felperesnek semmiféle rálátása, ismerete nem volt az általa addig kivitelezett legnagyobb jelentőségű beruházásról, azaz az üzletész megszerzéséről, és a ...házban lévő ingatlanok cég általi megvásárlásáról, az ügyletekben résztvevő személyekről, a beruházás menetéről, finanszírozásáról. A konkrét ismeretek hiányából az következik, hogy a ... Kft. üzletészének megvásárlása, valamint a cégingatlanok vételéhez szükséges tagi kölcsön és törzstőke emelés biztosítása nem a közös elhatározásuk, hanem az ő önálló üzleti döntése volt, amelyre csak a pénzváltásból származó különvagyonra szolgálhatott fedezetül.

Az üzletész különvagyonai jellegét - az elsőfokú részítéletben foglaltakon túl - a csatolt adásvételi szerződések, az ő személyes nyilatkozata, illetve ... és ... vallomásai is alátámasztják.

Sérelmezte az alperes ... üzlettárs tanúvallomásának mellőzését. A nyilatkozatai közti ellentmondás látszólagos, mivel a tőkeemeléssel kapcsolatos okiratokat ... írta alá, ebben az értelemben a tőkeemelést ő hajtotta végre, ugyanakkor az ahhoz szükséges pénzt az alperes biztosította.

A peres felek fellebbezési tárgyaláson előadott egyező nyilatkozata alapján a másodfokú bíróság a tényállást azzal egészíti ki, hogy a felek házastársi életközössége 2015. október 10. napján szakadt meg. Közöttük házassági bontóper nincs folyamatban.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes csatlakozó fellebbezése megalapozott.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság részítéletét közbenső ítéletnek tekintette, és megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást - a jogalapra vonatkozóan - a szükséges körben lefolytatta, a tényállást azonban a felek gazdálkodását érintően tévesen állapította meg, így az abból levont jogi következtetései sem helytállóak.

A korábban hatályos és a per elbírálására irányadó 1952. évi III. törvény (r.Pp.) 213.§ (2) bekezdése értelmében a bíróság az egyes kereseti kérelmek felől vagy a kereseti kérelemnek önállóan elbírálnak egyes részei felől külön ítélettel (részítélet) is határozhat, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség, és ha a többi kereseti kérelem, vagy a beszámítási kifogás eldöntése végett a tárgyalást el kell halasztani.

A házassági vagyoni jogi perekben azonban a házassági vagyoni jogi igények együttes rendezésének alapelve kizárja a részítélet meghozatalát. A házastársi közös vagyon megosztása iránti perekben irányadó, töretlen bírói gyakorlat szerint a közös vagyon egészét, a vagyoni közösségből eredő igényeket egységesen kell rendezni. Ez a jogelv az új Ptk. szabályozási rendszerében is érvényesül. Ennek az egységes rendezésnek kell érvényesülnie a házastársi kapcsolatot megelőző élettársi kapcsolat alatt szerzett vagyont illetően is. Az egyes vagyoni elemeket ugyanis nem egymástól elkülönítve, hanem egységesen, egymásra tekintettel, méltányosan kell elbírálnia a bíróságnak.

Ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor egy vagyonelemet kiemelve a ... Kft. üzletrésze tekintetében a kereseti kérelemről részítélettel döntött.

A Pp. 386/H.§ (1) bekezdése alapján a felek ez irányú egybehangzó kérelme esetén sem hozható részítélet a Pp. 213.§ (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában.

A r.Pp. 213.§ (3) bekezdése értelmében: a közbenső ítélet meghozatalának feltétele, hogy a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető legyen.

Figyelemmel arra, hogy a házassági vagyoni jogi perekben a jogalap és az összecszerűség egymástól nem vagy nehezen elválasztható, ezért a házassági vagyoni jogi igény tekintetében - szemben az élettársi vagyoni közösségi igényekkel - általában közbenső ítélet meghozatalának nincs helye, miután a házassági vagyoni viszonyok rendezése valamennyi igény együttes elbírálását feltételezi (BH. 1976. 159., BH. 1982. 11.).

A korábbi r.Pp. talaján kialakult joggyakorlat akkor sem élt a közbenső ítélet meghozatala lehetőségével, amennyiben a felek házasságkötésüket megelőzően élettársakként éltek együtt, és a házassági életközösségbe vagyoni jogi szempontból beolvadó élettársi közös gazdálkodás egysége és folyamatossága a teljes jogviszony felszámolására a házastársi vagyoni közösség szabályainak alkalmazását indokolta.

A házastársi közös vagyon megosztására irányuló kereseti kérelem elbírálása során ugyanis a keresettel érvényesített jog fennállása, tehát a követelés jogalapja körébe nem az élettársi kapcsolat, hanem a házastársi vagyoni közösség fennállása és időbeli terjedelmének eldöntése tartozik, amely kizárja a közbenső ítélet meghozatalát a házasságkötést megelőző időszakra vonatkozó élettársi jogviszony fennállása tárgyában; negatív közbenső ítélet meghozatala pedig fogalmilag kizárt. A törvényi feltételek hiányában a terjedelmes bizonyítás szükségessége, a célszerűség és pergazdaságossági szempontok nem adnak alapot közbenső ítélet meghozatalára (EBD.2014.P.6.).

A perre irányadó anyagi jogi szabály, a 2013. évi V. tv. (Ptk) 4: 34.§ (2) és (3) bekezdései értelmében: ha a házassági vagyoni szerződés eltérően nem rendelkezik, a házastársak között a házassági életközösség időtartama alatt házastársi vagyoni közösség (törvényes vagyoni jogi rendszer) áll fenn.

A Ptk. 4: 35.§-a szerint a törvényes vagyoni jogi rendszer az életközösség kezdetétől hatályosul akkor is, ha a házastársak a házasságkötés előtt élettársakként éltek együtt.

A Ptk. tehát kifejezetten beemeli a korábbi bírói gyakorlatban is alkalmazott azon jogtételt, hogy vagyoni jogi vonatkozásban a házasságot megelőző élettársi életközösség a házassági életközösséggel egységbe olvad, ezért az életközösség megszűnésekor - a vagyoni viszonyok méltányos rendezése érdekében - a házasság vagyoni jogi hatásait az életközösség tényleges kezdetének időpontjától kell számítani.

A fenti anyagi jogi szabályokhoz igazodva a 2018. január 1. napjától hatályos 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 463.§ (1) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a házassági vagyoni jogi perben eljáró elsőfokú bíróság ítéletének meghozatala időpontjában vagy azt megelőzően házassági per nincs folyamatban, a házassági életközösség fennállásának időtartamát - az eljárást befejező érdemi határozatában - a házassági vagyoni jogi per bírósága állapítja meg.

A házassági életközösség fennállása időtartamának megállapítása tekintetében közbenső ítélet hozható.

A 459.§ (1) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy amennyiben a vagyoni jogi per bírósága korábban az eljárást befejező érdemi határozatában vagy közbenső ítéletében azt nem állapította

meg, úgy a bíróság a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítéletében állapítja meg a házassági életközösség időtartamát.

A házassági életközösség fennállása időtartamának meghatározását a házassági perben, illetve a házassági vagyoni jogi perekben az indokolja, hogy annak döntő jelentősége van a házastársak vagyoni viszonyainak rendezésénél, mert ehhez kapcsolódik a vagyontársaság fennállása, és ezáltal a közös vagyont képező vagyonelemek köre, ugyanakkor a Pp. 462.§-a kifejezetten kimondja a házassági per és a házassági vagyoni jogi per összekapcsolásának tilalmát. A házassági életközösség fennállásának időtartama jelentőségét és ennek az ítélet rendelkező részében való feltüntetésének szükségességét tehát annak vagyoni jogkövetkezményei adják, másrészt meghatározását a házassági és a házassági vagyoni jogi per egymástól való elválasztása teszi szükségessé.

A fentiek indokolják a házassági vagyoni jogi perben is annak az élettársak vagyoni viszonyainak rendezésével összefüggésben már elfogadott gyakorlatnak a törvényi szintre emelését, miszerint az élettársi kapcsolat fennállása időtartama - mint az élettársi közös szerzésre alapított kereset jogalapja - tekintetében helye van közbenső ítélet meghozatalának (EBH. 2008. 1782.).

Az élettársak vagyoni viszonyainak rendezésével összefüggésben elfogadott, a közbenső ítélet meghozatalára vonatkozó gyakorlatnak a házassági vagyoni igények rendezése körébe való beültetésének fenti indokai támasztják alá a jelen - ugyan még a rPp. hatálya alá tartozó - eljárásban is a rPp. 213.§. (3) bekezdésének korábbi joggyakorlatnál tágabb értelmezését és a közbenső ítélet meghozatalát.

A jelen perben a közbenső ítélet meghozatala szükségességének megítélésénél a célszerűségi szempontok sem hagyhatók figyelmen kívül.

A közel három éve folyamatban lévő eljárásban a bíróság széles körű bizonyítást folytatott le a felek élettársi együttélése kezdő időpontja tekintetében, az életközösség megszakadását pedig a felek egybehangzóan határozták meg.

Ezen adatok alapján az élettársi, majd a házasságkötés tényével keletkező házastársi együttélés időtartamának közbenső ítéletben történő megállapítása behatárolja azt a vagyoni kört is, amelyre tekintettel a házastársi közös vagyon megosztása iránti kereset kiterjeszthető.

A rPp.213.§ (3) bekezdése alkalmazásával az ítélet tábla - az élettársi életközösség szakaszát is magában foglalóan - a házastársi életközösség fennállásának időtartamát, mint az ez alatt szerzett házastársi közös vagyon megosztására irányuló kereset jogalapját közbenső ítélettel megállapította, meghatározva ezzel az igényérvényesítés körét. A jogvita fenti keretek közé szorítása a per ésszerű időn belül történő befejezését is elősegíti.

A házasságkötést megelőzően szerzett vagyonelem (... Kft. üzletrésze) tekintetében előterjesztett házastársi közös vagyon megosztására irányuló kereset elbírálásához az elsőfokú bíróságnak döntése indokai között kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felek házassági életközösségébe - nem vitatottan - beleolvadó élettársi életközösség mikortól állt fenn.

Az alperes az élettársi kapcsolat létrejöttét 1997 decemberétől ismerte el, így a felperesnek kellett bizonyítani azon állítását, hogy már 1995 nyarától élettársakként éltek együtt.

Az élettárs fogalmát a Ptk. a korábban hatályos 1959. évi IV. törvénnyel lényegileg hasonló módon definiálja. Az élettársi kapcsolat fennállta feltételezi a felek közötti érzelmi kapcsolat fennállását, együvé tartozásuk harmadik személyek felé való felvállalását, az együttlakást, a közös háztartás fenntartását, valamint azt is, hogy a felek legalább hallgatólagosan egyetértenek abban, hogy a közös gazdálkodásuk eredményeként megszerzett vagyonuk közös legyen (BDT.2008. 1805. és BH. 2007. 122.).

Az élettársi jogviszonynak lényegi fogalmi eleme a gazdasági közösség fennállása, és ezzel összefüggésben az együttélés alatt szerzett vagyonszaporulatra nézve a közös tulajdonszerzés célzata is. Ennek hiányában az élettársi jogviszony létrejötté és fennállása akkor sem állapítható meg, ha a felek egyébként közös háztartásban éltek.

A gazdasági közösség fogalmának értelmezésével húzta meg az ítélkezési gyakorlat azt a jogi határt, amely a közös háztartásban élő, egymással érzelmi kapcsolatban álló, és a külvilág felé ezt ki is nyilvánító - azaz a hétköznapi értelemben élettársaknak tekintett - felek együttélését elkülöníti a jogkövetkezményekkel járó élettársi kapcsolat tényhelyzetétől. A gazdasági együttműködés megvalósulásához ugyanis a szoros érzelmi kapcsolatban élő felek mindennapokban megvalósuló kölcsönös támogatása, segítése még nem elegendő, az élettársi kapcsolatnak az egymás számára a mindennapokban nyújtott segítségen, a közös háztartásvezetés tényén túl kell mutatnia (Pfv.II.20.640/2001., BH. 1998. 83.).

Az elengedhetetlenül szükséges gazdasági közösség körében két konjunktív feltételnek van döntő jelentősége: a felek közös célok érdekében való, legalább hallgatóságos együttműködésének, és az általuk szerzett jövedelmek közös célra, közös vagyon megszerzésére történő felhasználásának. A gazdasági közösség fennállása csak akkor állapítható meg, ha a felek nem csupán esetileg, egy-egy vagyontárgy megszerzésében, vagy csupán az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem a gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik az életközösség egész időtartama alatt közösek, ennek érdekében pedig teljes körű együttműködést tanúsítanak, és a jövedelmeiket közös céljaik érdekében együttesen használják fel (Pfv.II.21.744/2004.).

A jelen esetben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy gazdálkodásuk már 1995 nyaratól a gazdasági közösség fenti kritériumainak megfelelt.

A felperes által meghallgatni kért tanúk és az általa csatolt fényképek együttesen azt támasztották alá, hogy a felek először a ... utcában, majd a ... körúti lakásban együtt laktak, gazdasági közösség fennálltat azonban nem igazolják.

Az a körülmény, hogy a tanúk látták, hogy a felek közös albérlésben laktak, továbbá ... a felek nyaralása alatt a bevételt, mintegy annak megőrzése végett a pénzváltóban adta le, illetve, hogy alkalmanként az alperes segített a felperes árubeszerzésében, a közös gazdasági célkitűzéseiket, és a gazdálkodás eredményének közös vagyonná válására vonatkozó legalább hallgatóságos megállapodásukat nem igazolják.

A kérdéses időszakban a felperes közös gazdasági célkitűzést nem nevezett meg, az alperes gazdasági tevékenységével kapcsolatosan ismeretei nem voltak, a pénzváltással forgatott tőkéről, az üzlet rész megvásárlásba fektetett összegekről, még kevésbé a háttér megállapodásokról semmilyen információval nem rendelkezett. Mindez kizárja, hogy közös gazdasági döntéseket hoztak, illetve, hogy az alperes üzleti terveire a felperes bármiféle befolyással bírt.

Az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított jelentőséget a felperes 1997 augusztusi egészséghelyreállító műtétjének, amelyből nem vonható le - egyéb peradat híján - az a következtetés, hogy a felek már 1995 nyaratól - élettársi kapcsolat fennálltára utaló - közös gyermekvállalásban gondolkodtak.

A kifejtettek alapján a felek együttélése az élettársi kapcsolat kritériumait nem meríti ki, a felek házassági életközösségébe beolvadó élettársi kapcsolatának kezdete - az alperes elismerésére tekintettel - csak 1997 decemberétől, az eljegyzésüktől kezdődően állapítható meg, míg a megszűnés dátumaként a felek egyezően 2015 októberét jelölték meg.

A fentiekből tehát az következik, hogy a peres felek között - házassági vagyoni szerződés hiányában - a létrejövő házastársi vagyoni közösség (törvényes vagyoni rendszer) az életközösségük kezdetétől, azaz 1997 decemberétől 2015 októberéig állt fenn.

A felperesnek a házastársi közös vagyoni megosztására irányuló kereseti kérelmét tehát a fentiekben meghatározott időszakra vonatkozóan az ekkor akár együtt, akár külön-külön szerzett vagyontárgyak, vagyonelemek vonatkozásában a Ptk. 4: 34.§, 35.§ és 37.§-ban foglalt elvek szerint egységesen kell elbírálni.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a törvényszék részítéletét közbenső ítéletnek tekintve azt a a r.Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint változtatta meg.

Az ítéletábra a perkiöltségviselés kérdésében való döntéshozatal a 4/2009. (XII. 14.) sz. PK. véleményben foglaltak figyelembe vétele mellett is mellőzte figyelemmel arra, hogy a perkiöltségviselés kérdésében méltányos döntés meghozatalára csak a házastársi közös vagyoni megosztásának egységes elbírálása mellett van lehetőség.

Győr, 2018. október 9.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó